

نظام فنی و اجرایی کشور

ویژه آزمون‌های نظام مهندسی
(آزمون معماری اجرا)

نشر نوآور

مؤلف: مهندس محمد عظیمی آقداش
پایه یک و پژوهشگر نظام مهندسی

تلفن: ۲ -

سرشناسه:

عنوان و نام پدیدآور:

وضعیت ویراست:

مشخصات نشر:

مشخصات ظاهری:

شابک:

وضعیت فهرست نویسی:

یادداشت:

یادداشت:

عنوان دیگر:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

موضوع:

رده بندی کنگره:

رده بندی دیویی:

شماره کتابشناسی ملی:

عظیمی آقداش، محمد، ۱۳۵۰

نظام فنی و اجرایی کشور ویژه آزمون‌های نظام مهندسی (آزمون معماری اجرا) // مؤلف محمد عظیمی آقداش.

ویراست ۳.

تهران: نوآور، ۱۳۹۵.

۱۸۴ص: ۲۱×۲۱اس.م.

۳-۲۷۷-۱۶۸-۶۰۰-۹۷۸

فیبا

کتاب حاضر تحت عنوان "نظام فنی و اجرایی کشور: ویژه آزمون‌های نظام مهندسی شامل شرایط عمومی پیمان." توسط پارسا در سال ۱۳۹۴ منتشر شده است.

چاپ ششم

نظام فنی و اجرایی کشور: ویژه آزمون‌های نظام مهندسی شامل شرایط عمومی پیمان.

طرح‌های عمرانی - ایران -- Iran -- Economic development projects

طرح‌های عمرانی - ایران -- آیین‌نامه‌ها

Economic development projects -- Iran -- By - laws

طرح‌های عمرانی - ایران -- قراردادهای

Economic development projects -- Iran -- Contracts

طرح‌های عمرانی - قوانین و مقررات - ایران

Economic development projects -- Law and legislation -- Iran

HC۴۸۰/ط۴ع۶ ۱۳۹۵

۳۳۸/۹۵۵

۴۳۳۲۴۲۵

نظام فنی و اجرایی کشور ویژه آزمون‌های نظام مهندسی

مؤلف:

ناشر:

شمارگان:

مدیر فنی:

نوبت چاپ:

شابک:

قیمت:

مهندس محمد عظیمی آقداش

نوآور

۱۰۰۰ نسخه

محمد رضا نصیرنیا

۳-۲۷۷-۱۶۸-۶۰۰-۹۷۸

تومان

مرکز پخش:

نوآور، تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان شهدای ژاندارمری
نرسیده به خیابان دانشگاه ساختمان ایرانیان، پلاک ۵۸ طبقه دوم،
واحد ۶ تلفن: ۹۲ - ۶۶۴۸۴۱۹۱
www.noavarpub.com

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و
مصنفان مصوب سال ۱۳۴۸ برای ناشر محفوظ و منحصراً متعلق به نشر
نوآور می‌باشد. لذا هرگونه استفاده از کل یا قسمتی از این کتاب (از قبیل
هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، عکس برداری، نشر الکترونیکی، هر نوع
انتشار به صورت اینترنتی، سی‌دی، دی‌وی‌دی، فیلم فایبل صوتی یا
تصویری و غیره) بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع بوده و شرعاً
حرام است و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

۱۲	نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی
۱۲	۱- کلیات
۱۳	۲- تعریف
۱۳	۳- نقش نظام فنی و اجرایی در تهیه و اجرای برنامه‌های عمرانی کشور
۱۳	۴- اصول و مبانی کلی حاکم بر نظام فنی و اجرایی
۱۴	۵- گستره نظام فنی و اجرایی
۱۴	۶- تهیه طرح
۱۵	۷- مدیریت بر تهیه طرح
۱۵	۸- اجرای طرح
۱۵	۹- خدمات مدیریت و کنترل
۱۵	۱۰- خدمات و فعالیت‌های اجرایی
۱۵	۱۱- شرح اصول و مبانی حاکم بر نظام فنی و اجرایی
۱۶	۱۲- تعریف
۱۶	۱۳- اصول حاکم بر انجام مطالعات بنیادی و تحقیقاتی
۱۶	۱۴- تعریف
۱۶	۱۵- اصول و مبانی حاکم بر تهیه و تدوین معیارها، استانداردها و ضوابط فنی
۱۷	۱۶- تعریف
۱۸	۱۷- اصول و مبانی حاکم بر تهیه طرح
	۱۸- اصول و مبانی حاکم بر تشخیص صلاحیت واحدهای خدمات مدیریت تهیه طرح
۲۱	و واحدهای خدمات مشاوره‌ای تهیه طرح
	۱۹- اصول و مبانی حاکم بر ارجاع کار به واحدهای خدمات مدیریت تهیه طرح و
۲۱	خدمات مشاوره‌ای تهیه طرح (واحدهای تهیه طرح)
	۲۰- اصول و مبانی حاکم بر قراردادهای خدمات مدیریت تهیه طرح و خدمات
۲۲	مشاوره‌ای تهیه طرح
	۲۱- اصول و مبانی حاکم بر نرخ‌گذاری و نحوه پرداخت حق‌الزحمه قراردادهای خدمات
۲۳	مدیریت تهیه طرح و خدمات مشاوره‌ای تهیه طرح
۲۴	۲۲- تعریف
۲۴	۲۳- اصول و مبانی حاکم بر اجرای طرح

۲۴	تعریف واحد اجرای طرح
۲۵	۲۴- اصول و مبانی حاکم بر تشخیص صلاحیت واحدهای اجرای طرح
۲۶	۲۶- اصول و مبانی حاکم بر ارجاع کار به واحدهای اجرای طرح
۲۷	۲۷- اصول و مبانی حاکم بر قراردادهای و پیمان‌های اجرای طرح
۲۸	۲۸- اصول و مبانی حاکم بر نرخ‌گذاری و نحوه پرداخت قراردادهای و پیمان‌های اجرای طرح
۲۹	مدیریت، کنترل و نظارت بر اجرای طرح
۳۰	۲۹- تعریف
۳۰	۳۰- اصول و مبانی حاکم بر مدیریت، کنترل و نظارت بر اجرای طرح
۳۱	آماده‌سازی برای نگهداری و بهره‌برداری
۳۱	۳۱- تعریف
۳۱	۳۲- اصول و مبانی حاکم بر آماده‌سازی برای نگهداری و بهره‌برداری
۳۲	۳۳- تعریف
۳۲	۳۴- اصول و مبانی حاکم بر ارزشیابی
۳۳	نظام فنی و اجرایی کشور
۳۳	نظام فنی و اجرایی کشور، فصل اول - کلیات
۳۳	۱- هدف
۳۴	۲- دامنه کاربرد
۳۴	۳- مراجع
۳۴	۴- تعاریف و مفاهیم
۳۷	۵- اصول نظام فنی و اجرایی کشور
۳۸	۶- عوامل ذینفع در نظام فنی و اجرایی کشور
۴۰	نظام فنی و اجرایی کشور، فصل دوم - مدیریت
۴۰	الزامات مدیریت
۴۲	مرحله پیدایش
۴۲	نظام فنی و اجرایی کشور، فصل سوم - پدیدآوری طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری
۴۲	مرحله مطالعات توجیهی
۴۲	مرحله طراحی پایه
۴۳	مرحله طراحی تفصیلی
۴۳	مرحله اجرا
۴۳	مرحله راه‌اندازی، تحویل و شروع بهره‌برداری
۴۳	الزامات پدیدآوری طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری
	نظام فنی و اجرایی کشور، فصل چهارم - تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری
۴۴	

الزامات تهیه اسناد مدیریت، پدیدآوری و بهره‌برداری طرح‌ها و پروژه‌های سرمایه‌گذاری ۴۵
 نظام فنی و اجرایی کشور، فصل پنجم- نحوه استقرار سامانه‌های نظام فنی و
 اجرایی کشور ۴۶

بخش دوم: اصول حاکم بر قراردادها ۴۸

- موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی پیمان‌ها ۴۹
 دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقتنامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی ۵۰
 پیمان‌ها و مقررات مربوط به آنها ۵۵
 موافقتنامه پیمان ۵۵
 شرایط عمومی پیمان ۵۷
 شرایط عمومی پیمان، فصل اول- تعاریف و مفاهیم ۵۷
 شرایط عمومی پیمان، فصل دوم- تأییدات و تعهدات پیمانکار ۶۰
 شرایط عمومی پیمان، فصل سوم- تعهدات و اختیارات کارفرما ۷۴
 شرایط عمومی پیمان، فصل چهارم- تضمین، پرداخت، تحویل کار ۸۱
 شرایط عمومی پیمان، فصل پنجم- حوادث قهری، فسخ، ختم، تعلیق، هزینه
 تسریع، خسارت تأخیر، تسویه حساب، حل اختلاف ۹۰

بخش سوم: قرارداد سرجمع ۱۰۲

- پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع ۱۰۳
 پیوست شماره یک- پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع ۱۱۰
 پیوست شماره دو- پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع ۱۱۰
 پیوست شماره سه- پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع ۱۱۰
 پیوست شماره چهار- پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع ۱۱۰
 پیوست شماره پنج- پیمان اجرای کارهای ساختمانی به صورت سرجمع ۱۱۰

بخش چهارم: تشخیص صلاحیت و ارجاع کار ۱۱۲

- آیین‌نامه طبقه‌بندی و تشخیص صلاحیت پیمانکاران ۱۱۳
 آیین‌نامه طبقه‌بندی، فصل اول- کلیات ۱۱۳
 آیین‌نامه طبقه‌بندی، فصل دوم- انواع پیمانکاران ۱۱۵
 آیین‌نامه طبقه‌بندی، فصل سوم- تشخیص صلاحیت ۱۱۸
 آیین‌نامه طبقه‌بندی، فصل چهارم- ضوابط و نظامات ۱۲۱
 آیین‌نامه ارجاع کار به پیمانکاران ۱۲۹
 دستورالعمل نحوه رسیدگی به تخلفات انتظامی (حرفه‌ای) پیمانکاران ۱۳۸
 رسیدگی به تخلفات حرفه‌ای پیمانکاران، فصل اول- کلیات ۱۳۸

رسیدگی به تخلفات حرفه‌ای پیمانکاران، فصل چهارم- فرآیند رسیدگی به تخلفات انتظامی (حرفه‌ای) و تجدید نظر در آراء
۱۴۴

بخش پنجم: آشنایی با فهرست بها

- ۱۴۷ فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴
- ۱۴۷ دستورالعمل کاربرد، فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴
- ۱۵۰ کلیات، فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴
- ۱۵۳ تنظیم صورتجلسات، فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴
- ۱۵۴ فصل‌های فهرست بهای ابنیه سال ۱۳۹۴
- ۱۵۵ پیوست ۱ فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴- مصالح پای کار
- ۱۵۶ پیوست ۲ فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴- ضریب طبقات
- پیوست ۳ فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴- شرح اقلام
- ۱۵۸ هزینه‌های بالاسری
- پیوست ۴ فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴- دستورالعمل تجهیز و برچیدن کارگاه
- ۱۶۰
- ۱۶۹ پیوست ۵ فهرست بهای واحد پایه رشته ابنیه سال ۱۳۹۴ - کارهای جدید

بخش ششم: آزمون‌های نظام مهندسی

- ۱۷۱ آزمون‌های نظام مهندسی
- ۱۷۱ عمران اجرا- آذر ماه ۱۳۹۲
- ۱۷۲ عمران اجرا- خرداد ماه ۱۳۹۳
- ۱۷۲ عمران اجرا- آبان ماه ۱۳۹۳
- ۱۷۳ عمران اجرا- مرداد ماه ۱۳۹۴
- ۱۷۴ معماری اجرا- مرداد ماه ۱۳۹۴

کلیدواژه

منابع و مآخذ

با آگاهی کامل از نقش و تأثیر مهندسی در سازندگی و توسعه پایدار جهان، رفاه و آسایش انسان، حفظ جهان هستی از آلودگی‌های زیست محیطی و تأمین شادی پایدار و دراز مدت خود و دیگران، به عنوان یک مهندس به پروردگار جهان سوگند یاد می‌کنم که:

همواره در سراسر زندگی شغلی، حرفه‌ای و اجتماعی خود به این سوگند وفادار باشم. به انسان، به عنوان یک موجود صاحب خرد و شگفت‌انگیزترین پدیده آفرینش بیاندیشم، صدیق و واقع بین باشم و به هیچ اقدامی که به انسان و انسانیت آسیب رساند، مبادرت نورزم.

دانش مهندسی و تجربه حرفه‌ای خود را که میراث مشترک بشری است، مغتنم دانم و کوشش کنم تا آن را به روز نگهدارم و در حد توان خود به گنجینه دانش و تجربه‌های سودمند بشری بیفزایم.

ایران زادگاه من است که در آن زاده و پرورده شده‌ام، کوشش خواهم کرد که دین خود را به سرزمینم، مردمانم، نیاکانم، و آیندگان ادا کنم.

در طول زندگی حرفه‌ای خود تلاش کنم تا نقش مؤثری در توسعه پایدار کشورم داشته باشم. در حد توان به دانشگاه که مربی علمی و فنی من است و به کسانی که پس از من در این مکان مقدس پرورش خواهند یافت، خدمت کنم.

سرمایه‌های هستی، چون ماده، انرژی، محیط زیست و نیروی کار را سرمایه‌های تمام بشر بدانم و در حفظ و کاربرد درست و بهسازی آنها کوشش نمایم.

در تمام فعالیت‌های مهندسی خود صداقت، دقت، نظم، عدالت، سرعت عمل، حفظ منابع اجتماع و حقوق دیگران را مراعات کنم و سلامت، ایمنی و آینده نسل‌ها را در نظر داشته و به آنان مهربان، دلسوز و متعهد باشم و همواره سود خویش را در منافع عام جستجو کنم، رشوه خواری و سایر رذایل اخلاقی را طرد و برای زحمات خود ارزش مادی در حد معقول و متعارف طلب کنم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود از دانش روز و آخرین یافته‌های فنی آگاه شوم و آنها را با ابتکار، خلاقیت و نوآوری در طراحی، برنامه‌ریزی و اجرا به کار بندم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود استانداردها را مراعات و تنها در حیطه دانش و توانایی خود کار قبول کنم و تنها مدارکی را امضاء کنم که به آنها احاطه فنی کامل دارم.

در مواردی که منع قانونی و حق مالکیت اختصاصی وجود ندارد، دانش خود را آزادانه و به صورت رایگان منتشر کنم و در اختیار دیگران قرار دهم.

در ادای وظایف حرفه‌ای محول شده، متعهد، مسئولیت پذیر، مشارکت پذیر و رازدار باشم.

محیطی پر از محبت و صفا و عشق و علاقه به خدمت‌گذاری بی‌ریا به مردم و وطنم را به وجود آورم و همکاران خود را بدون توجه به ملیت، نژاد، مذهب، جنسیت، سن و عقیده دوست بدارم و ارزش‌های انسانی را در خود و در آنان پرورش دهم.

در کوشش‌های مهندسی خود همیشه فردی متواضع باشم و موفقیت‌های به دست آمده را علاوه بر سعی و کوشش خود مرهون تلاش همکاران و نظام آفرینش بدانم و از آنان قدردانی و سپاس‌گذاری کنم.

در تمام کوشش‌های مهندسی خود جویا و پذیرای نقد و اظهار نظر صادقانه همکاران باشم و از لطمه زدن به حیثیت، شهرت، دارایی یا اشتغال دیگران پرهیز و از اقدامات بدخواهانه برای آنان خوداری کنم.

از کوشش‌های فرهنگی و فعالیت‌های اجتماعی که به منظور توسعه رفاه عمومی انجام می‌گیرد، استقبال و در آنها شرکت کنم.

همکاران خود را به رعایت اصول اخلاق مهندسی و وجدان حرفه‌ای تشویق کنم.

تذکر - با توجه با ابلاغ فهرست بهای رشته ابنیه سال ۱۳۹۵ در تاریخ

۱۳۹۴/۱۲/۲۶ به شماره ۹۴/۴۴۹۰۲۸ و نیز نداشتن تغییرات نسبت به

فهرست بهای رشته ابنیه سال ۱۳۹۴، لذا در این کتاب همان فهرست

بهای قبلی آورده شده است و فقط باید به این نکته مهم توجه داشت

که طبق بند ۲-۷-۳ صفحه ۲ فهرست بهای رشته ابنیه سال ۱۳۹۵،

ضریب منطقه‌ای به هنگام برآورد هزینه اجرای کارها، از تاریخ ابلاغ

فهرست بهای ۱۳۹۵ به شرح ذیل اعمال خواهد شد.

۲-۷-۳ ضریب منطقه‌ای مطابق آخرین دستورالعمل ابلاغی در زمان

برآورد اجرای کار

تقدیم به:

ساحت مقدس بھانہ غدیر و صاحب کوثر وجود نازنین آقا
امیرالمؤمنان حضرت ابوتراب علی بن ابی طالب (علیہ السلام)

نشر نو آور

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

کلیه حقوق چاپ و نشر این کتاب مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب سال ۱۳۴۸ و آیین‌نامه اجرایی آن مصوب ۱۳۵۰، برای ناشر محفوظ و منحصرأ متعلق به نشر نوآور است. لذا هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب، اشکال، نمودارها، جداول، تصاویر این کتاب، در دیگر کتب، مجلات، نشریات، سایت‌ها و موارد دیگر، و نیز هر گونه استفاده از کل یا قسمتی از مطالب کتاب به هر شکل از قبیل هر نوع چاپ، فتوکپی، اسکن، تایپ از کتاب، تهیه پی دی اف از کتاب، عکس‌برداری از کتاب، نشر الکترونیکی، هر نوع انتشار به‌صورت اینترنتی، سی دی، دی وی دی، فیلم، فایل صوتی یا تصویری و غیره بدون اجازه کتبی از نشر نوآور ممنوع و غیرقانونی بوده و شرعاً نیز حرام است، و متخلفین تحت پیگرد قانونی و قضایی قرار می‌گیرند.

با توجه به اینکه هیچ کتابی از کتب نشر نوآور به‌صورت فایل ورد یا پی دی اف و موارد این‌چنین، توسط این انتشارات در هیچ سایت اینترنتی ارائه نشده است، لذا در صورتی که هر سایتی اقدام به تایپ، اسکن و یا موارد مشابه نماید و کل یا قسمتی از متن کتب نشر نوآور را در سایت خود قرار داده و یا اقدام به فروش آن نماید، توسط کارشناسان امور اینترنتی این انتشارات، که مسئولیت اداره سایت را به عهده دارند و به‌طور روزانه به بررسی محتوای سایت‌ها می‌پردازند، بررسی و در صورت مشخص شدن هرگونه تخلف، ضمن اینکه این کار از نظر قانونی غیرمجاز و از نظر شرعی نیز حرام می‌باشد، وکیل قانونی انتشارات از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، پلیس فتا (پلیس رسیدگی به جرایم رایانه‌ای و اینترنتی) و نیز سایر مراجع قانونی، اقدام به مسدود نمودن سایت متخلف کرده و طی انجام مراحل قانونی و اقدامات قضایی، خاطبان را مورد پیگرد قانونی و قضایی قرار داده و کلیه خسارات وارده به این انتشارات و مؤلف از متخلف اخذ می‌گردد.

همچنین در صورتی که هر کتابفروشی، اقدام به تهیه کپی، جزوه، چاپ دیجیتال، چاپ ریسو، آفست از کتب انتشارات نوآور نموده و اقدام به فروش آن نماید، ضمن اطلاع‌رسانی تخلفات کتابفروشی مزبور به سایر همکاران و مؤذعین محترم، از طریق وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، اتحادیه ناشران، و انجمن ناشران دانشگاهی و نیز مراجع قانونی و قضایی اقدام به استیفای حقوق خود از کتابفروشی متخلف می‌نماید.

خرید، فروش، تهیه، استفاده و مطالعه از روی نسخه غیراصل کتاب، از نظر قانونی غیرمجاز و شرعاً نیز حرام است.

انتشارات نوآور از خوانندگان گرامی خود درخواست دارد که در صورت مشاهده هر گونه تخلف از قبیل موارد فوق، مراتب را یا از طریق تلفن‌های انتشارات نوآور به شماره‌های ۰۲-۶۶۴۸۴۱۹۱ و ۰۲۱-۰۹۱۲۳۰۷۶۷۴۸ و یا از طریق ایمیل انتشارات به آدرس info@noavarpub.com و یا از طریق منوی تماس با ما در سایت www.noavarpub.com به این انتشارات ابلاغ نمایند، تا از تضييع حقوق ناشر، پدیدآورنده و نیز خود خوانندگان محترم جلوگیری به‌عمل آید، و نیز به‌عنوان تشکر و قدردانی، از کتب انتشارات نوآور نیز هدیه دریافت نمایند.

بخش اول

نظام فنی و اجرایی

نشرینوآور

تلفن: ۲-۶۶۴۸۴۱۹۱

نظام فنی و اجرایی طرح‌های

عمرانی - مصوب ۱۳۷۵/۰۳/۲۳

نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی^۱

۱- کلیات

گسترده‌ی ابعاد و ماهیت فعالیت‌های مربوط به تهیه، اجرا، نگهداری و بهره‌برداری طرح‌های عمرانی کشور و آثار ناشی از چگونگی انجام آنها و نیز مصرف حجم قابل توجهی از منابع اقتصادی برای آن و لزوم تنظیم این امور و هماهنگ کردن آن با

۱. نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور که از این پس به اختصار «نظام» نامیده می‌شود، با رعایت موارد زیر به شرح پیوست به اجرا گذاشته شود:

۱- با مسئولیت سازمان برنامه بودجه و همکاری وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت، شهرداری‌ها، بانک‌ها و تشکلهای صنفی - تخصصی، ظرف مدت یک سال اقدامات زیر برای تحقق اصول نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور به عمل آید. تشخیص واحدهایی که همکاری آنان مورد نیاز است با سازمان برنامه و بودجه می‌باشد.

الف- تهیه پیش‌نویس لوایح مورد نیاز و پیشنهاد آن به هیأت وزیران برای تصویب و ارایه به مجلس شورای اسلامی

ب- تهیه پیش‌نویس آیین‌نامه‌های اجرایی نظام و پیشنهاد آن برای تصویب به هیأت وزیران یا دیگر مراجع ذیربط

ج- تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های لازم در قالب مقررات موضوع بندهای (الف) و (ب) و ۲- تمام دستگاه‌های اجرایی، شوراهای تخصصی و دیگر مراجع مربوط تا تصویب و ابلاغ ضوابط یاد شده، اقدام‌ها و تصمیم‌های مربوط به انجام مطالعات مورد نیاز طرح‌های تحقیقاتی، بنیادی، منطقه‌ای و جامع بخشی و نیز تهیه و اجرای طرح‌های خود را با رعایت مقررات، قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های موجود به عمل آورند.

۳- با توجه به ضرورت شمول عام نظام فنی و اجرایی کشور، سازمان برنامه بودجه مکلف است، لایحه تسری نظام مذکور به کلیه سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی یا وابسته به دولت، از جمله شهرداری‌ها و بانک‌ها و نیز سازمان‌ها و شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است را تهیه و برای طرح در هیأت وزیران ارایه نماید.

۴- این تصویب‌نامه جایگزین مصوبه شماره ۷۲۵۰/ت/۱۶۶هـ.مورخ ۱۳۶۷/۳/۱۷ هیأت وزیران می‌باشد.

دیگر امور کشور، ضرورت تصویب نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی کشور را ایجاد می‌کند.

۲- تعریف

نظام فنی و اجرایی؛ عبارت است از مجموعه اصول، روش‌ها، مقررات و ضوابط فنی حقوقی و مالی حاکم بر تهیه، اجرا و ارزشیابی طرح‌های عمرانی کشور و چگونگی انتخاب و به کارگیری عوامل دست‌اندر کار مربوط به آن و نیز تبیین مشخصات عوامل یادشده و نحوه ارتباط بین آنها.

۳- نقش نظام فنی و اجرایی در تهیه و اجرای برنامه‌های عمرانی کشور

در فرآیند برنامه‌ریزی که شامل موارد زیر می‌باشد:

الف- مطالعات بنیادی، تحقیقاتی، پایه، منطقه‌ای (آمایش سرزمین) و جامع بخشی

ب- تعیین اهداف کلان و سیاست‌های کلی

پ- تعیین اولویت‌ها و تخصیص منابع

ت- تهیه طرح‌ها

ث- اجرای طرح‌ها

ج- ارزشیابی

نظام فنی و اجرایی، به ازایه اصول، روش‌ها، معیارها، مقررات و ضوابط فنی و اجرایی و نحوه انتخاب و به کارگیری عوامل دست‌اندر کار مربوط در آن، در مراحل موضوع بندهای (ت)، (ث) و (ج) نقش مؤثر و اساسی داشته و در مرحله (الف) نیز برحسب مورد، نقش لازم خود را ایفا می‌کند.

۴- اصول و مبانی کلی حاکم بر نظام فنی و اجرایی

اصول و مبانی حاکم بر نظام فنی و اجرایی شامل موارد زیر می‌باشد:

الف- استفاده بهینه از منابع و ظرفیت‌های موجود و فراهم نمودن زمینه ایجاد ظرفیت‌های جدید و مورد نیاز.

ب- به کارگیری اصول و مبانی علمی و فنی در جهت ارتقای تکنولوژی و سطح دانش فنی و صنعتی کشور و دستیابی به کیفیت مطلوب‌تر.

پ- جلب مشارکت بخش خصوصی و استفاده از این بخش در تهیه و اجرای طرح‌های عمرانی با توجه به قابلیت‌ها، از طریق تهیه و تدوین روش‌های بهینه برای انجام مراحل مختلف به طور جداگانه یا توأم.

ت- ایجاد زمینه مناسب برای بروز ابتکارات و خلاقیت‌ها، به ویژه در جهت ایجاد منابع جدید، بالا بردن کیفیت، کم کردن هزینه و مدت اجرا.

ث- شناسایی، سازماندهی، طبقه‌بندی و تشخیص صلاحیت واحدهای مختلف مطالعات بنیادی، تحقیقاتی، پایه، منطقه‌ای، جامع بخشی، تهیه و اجرای طرح به طور جداگانه یا به صورت توأم (در موارد مجاز)، بر اساس ضوابط معین.

ج- تقویت توان فنی و اجرایی کشور، از طریق حمایت از نیروهای فنی داخلی و کمک به ایجاد واحدهای بزرگ برای انجام مراحل مختلف تهیه و اجرای طرح به طور جداگانه یا به طور توأم (در موارد مجاز).

چ- فراهم ساختن تسهیلات برای صدور نیروی کار و خدمات فنی و مهندسی و اجرایی، تشویق و ترغیب و حمایت از آن.

ح- ایجاد زمینه آموزش و تربیت نیروی فنی و کارآمد برای تهیه و اجرای طرح، از طریق جلب همکاری و مبادله یافته‌های تجربی بین عوامل نظام فنی و اجرایی و دانشگاه‌ها و مؤسسات علمی و تحقیقاتی کشور.

خ- جلب مشارکت عمومی، بانک‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی و مؤسسات مستقل یا عام‌المنفعه برای سرمایه‌گذاری در طرح‌های عمرانی کشور که دارای توجیه فنی-اقتصادی هستند.

د- ارزشیابی زمان‌بندی شده از عملکرد این نظام، مشتمل بر ضوابط، معیارها، روش‌ها و عوامل دست‌اندرکار مطالعاتی و تهیه و اجرای طرح و انعکاس نتایج مربوط، به منظور اصلاح نظام.

ذ- الزام به مستندسازی در مورد تمام وقایع و جریان‌های مربوط به مراحل مطالعاتی و تهیه و اجرای طرح و پیش‌بینی اقدامات مربوط به این فعالیت در شرح وظایف و قراردادهای.

ر- طراحی و استقرار فرایندی علمی، دقیق و عملی برای الزام به گزارش‌دهی و گزارش‌گیری از جریان تهیه و اجرای طرح‌های عمرانی در دوره‌های زمانی معین.

۵- گستره نظام فنی و اجرایی

گستره یا مباحث طرح شده در نظام فنی و اجرایی، شامل موارد زیر می‌باشد:

الف- مطالعات بنیادی، تحقیقاتی، پایه منطقه‌ای (آزمایش سرزمین) و جامع بخشی
ب- معیارها، استانداردها و ضوابط فنی

پ- تهیه طرح

ت- اجرای طرح

ث- ارزشیابی

۶- تهیه طرح

تهیه طرح شامل موارد زیر می‌باشد:

الف- مدیریت بر تهیه طرح.

ب- مطالعات شناسایی، توجیه فنی، اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی (امکان‌سنجی) اولیه.

پ- مطالعه و طراحی اولیه و توجیه فنی، اقتصادی و اجتماعی (امکان‌سنجی) نهایی.

۷- مدیریت بر تهیه طرح

مدیریت بر تهیه طرح شامل موارد زیر می‌باشد:

- الف- مدیریت بر تهیه طرح از جنبه ایفای وظایف قانونی غیرقابل واگذاری.
- ب- خدمات مدیریت تهیه طرح.

۸- اجرای طرح

اجرای طرح شامل موارد زیر می‌باشد:

- الف- مدیریت بر اجرای طرح از جنبه ایفای وظایف غیرقابل واگذاری
- ب- خدمات مدیریت و کنترل

پ- خدمات و فعالیت‌های اجرایی

۹- خدمات مدیریت و کنترل

خدمات مدیریت و کنترل شامل موارد زیر می‌باشد:

الف- خدمات مدیریت اجرای طرح

ب- کنترل‌های مهندسی

پ- کنترل پروژه

ت- نظارت

۱۰- خدمات و فعالیت‌های اجرایی

خدمات و فعالیت‌های اجرایی شامل موارد زیر می‌باشد:

الف- طراحی تفصیلی و اجرایی

ب- تهیه و ساخت کالا و تجهیزات

پ- پیمانکاری اجرا (عملیات اجرا و نصب)

ت- آماده‌سازی برای بهره‌برداری

۱۱- شرح اصول و مبانی حاکم بر نظام فنی و اجرایی

با توجه به مباحث مطروحه در گستره فوق، مشروح اصول و مبانی حاکم بر نظام فنی و اجرایی طرح‌های عمرانی طبق شرح معین شده در هر یک از بخش‌های زیر می‌باشد:

الف- مطالعات بنیادی و تحقیقاتی (شامل مطالعات پایه، جامع بخشی، منطقه‌ای،

آمایش سرزمین، تحقیقات و نظایر آن)

ب- معیارها، استانداردها و ضوابط فنی

پ- تهیه طرح

ت- اجرای طرح

ث- ارزشیابی